ČESKÁ REPUBLIKA

ROZSUDEK

JMÉNEM REPUBLIKY

Krajský soud v Brně rozhodl v senátě složeném z předsedkyně JUDr. Milady Haplové a soudců JUDr. Faisala Husseiniho, Ph.D. a JUDr. Jany Kubenové v právní věci žalobce: **STROJÍRNY OLŠOVEC s.r.o.**, se sídlem Makovského náměstí 2, Brno, zastoupený Mgr. Zdeňkem Machem, advokátem se sídlem Dr. Skaláka 10, Přerov, proti žalovanému: **Státní úřad inspekce práce**, se sídlem Kolářská 13, Opava, o žalobě proti rozhodnutí žalovaného ze dne 21. 3. 2014, č. j. 226/1.30/14/14.3,

takto:

I. Rozhodnutí Státního úřadu inspekce práce ze dne 21. 3. 2014, č. j. 226/1.30/14/14.3, **se ruší** a věc **se vrací** k dalšímu řízení žalovanému.

II. Žalovaný **je povinen** zaplatit žalobci na náhradě nákladů řízení částku 16 342 Kč, a to k rukám jeho advokáta Mgr. Zdeňka Macha do 30 dnů od právní moci tohoto rozsudku.

Odůvodnění:

I. Vymezení věci a shrnutí obsahu rozhodnutí správních orgánů

[1] Žalobou zaslanou soudu poštou Krajskému soudu v Ostravě dne 6. 5. 2014 se žalobce domáhal zrušení v záhlaví označeného rozhodnutí, jímž žalovaný rozhodl o odvolání žalobce proti rozhodnutí Oblastního inspektorátu práce pro Moravskoslezský kraj a Olomoucký kraj (dále jen „Inspektorát“) ze dne 2. 12. 2013, č. j. 20683/10.72/12/14.3 (žaloba byla následně postoupena Krajskému soudu v Brně jakožto místně příslušnému). Inspektorát tímto

rozhodnutím rozhodl o povinnosti uhradit paušální částku nákladů správního řízení a především o tom, že se žalobce dopustil správního deliktu dle § 140 odst. 1 písm. c) zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti (dále jen „zákon o zaměstnanosti“) tím, že umožnil nejméně v období od 1. 1. 2012 do 10. 5. 2012 na provozovně – výrobních prostorách na adrese Olšovec 77 fyzickým osobám M. V. výkon závislé práce svářečských prací, P. B. výkon závislé práce obráběčských prací na pile, B. B. výkon závislé práce zámečnických prací a J. H. výkon závislé práce svářečských prací, a to mimo pracovněprávní vztah, tedy umožnil fyzickým osobám výkon nelegální práce ve smyslu § 5 písm. e) bod 1 zákona o zaměstnanosti, čímž porušil § 3 zákona č. 262/2006 Sb., zákoník práce (dále jen „zákoník práce“). Za tento správní delikt byla žalovanému Inspektorátem uložena pokuta ve výši 400 000 Kč. Rozhodnutím žalovaného bylo odvoláním napadené rozhodnutí Inspektorátu změněno tak, že žalobci byla snížena pokuta na částku 300 000 Kč a ve zbytku bylo odvolání zamítnuto a rozhodnutí Inspektorátu potvrzeno.

[2] Žalovaný v odůvodnění rozhodnutí uvedl, že činnosti vykonávané jmenovanými fyzickými osobami naplnily všechny znaky závislé práce, neboť jimi byly vykonávány osobně, tyto osoby se nemohly nechat zastoupit či přenechat výkon práce jiné osobě, jednaly jménem žalobce, neboť vykonávaly danou činnost pro žalobce a v jeho provozovně, a to v rámci jeho podnikatelské činnosti s tím, že jmenované osoby vůči třetím subjektům nevystupovaly vlastním jménem, ale jménem žalobce, dále dle pokynů žalobce, resp. jeho vedoucího zaměstnance, který také dohlížel na řádné a včasné splnění přidělených úkolů a tedy ve vztahu podřízenosti vůči žalobci, neboť dané osoby byly povinny respektovat pokyny žalobce, svou práci vykonávaly převážně pro žalobce, a to soustavně a dlouhodobě, čímž mezi žalobcem a těmito osobami vznikl vztah hospodářské závislosti a žalobce se tak nacházel v dominantním postavení obdobném postavení zaměstnavatele. Žalobce nahrazoval jmenovanými osobami práci, kterou by za jiných okolností vykonávali v pracovněprávním poměru jeho zaměstnanci (nebyl totiž dlouhodobě schopen na dané pozice sehnat zaměstnance). Závislosti postavení daných osob nasvědčovalo též to, že vykonávaly svou činnost na náklady žalobce, neboť používaly stroje a zařízení ve vlastnictví žalobce s tím, že mezi žalobcem a těmito osobami nebyl uzavřen nájemní vztah k těmto strojům a zařízením a nebyla sjednána žádná úplata za tyto služby, typická pro synallagmatické vztahy mezi nezávislými podnikateli. Žalobcem zmíněné normohodiny vedené pro zhodnocení rentability a zpětného nacenění zakázky pak dle žalovaného nebyly ničím jiným než sofistikovaným zastřením vedení evidence odpracovaných hodin s následným vyplacením mzdy v závislosti na počtu odpracovaných hodin.

[3] Žalovaný ve svém rozhodnutí dále uvedl, že vzal za prokázané, že žalobce vyvíjel snahu nalézt na předmětné pozice zaměstnance, se kterými by následně uzavřel pracovněprávní vztah, což se mu s ohledem na situaci na trhu práce nepovedlo. Ačkoli tato skutečnost nezbavila žalobce odpovědnosti za spáchaný správní delikt, vzal žalovaný tuto okolnost v úvahu při stanovení výše sankce.

II. Shrnutí argumentů obsažených v žalobě

[4] Žalobce v žalobě navrhl, aby soud rozhodnutí žalovaného zrušil a uvedl, že jmenované osoby u něj vykonávají specializované činnosti, které není schopen vykonávat žádný z jeho

stávajících zaměstnanců a rovněž také žádný z uchazečů o zaměstnání vedený v evidenci příslušného Úřadu práce; u toho má žalobce požadavek o uchazeče veden již od roku 2005. Všechny dotčené osoby jsou osobami samostatně výdělečně činnými (OSVČ), odborníci – řemeslníci, kterých je na trhu práce nedostatek. Jsou si vědomy svého výjimečného postavení na trhu práce a odmítají vstoupit do pracovního poměru, neboť svou činnost nevykonávají jen u žalobce jakožto objednatele, ale i u dalších subjektů (to bylo zjištěno kontrolou správce daně z roku 2013, kdy bylo konstatováno, že dané osoby mají příjmy i od jiných objednatelů, byť od žalobce asi 75 % z nich). Nadto žalobce opětovně oslovil všechny čtyři OSVČ v roce červnu roku 2012 s nabídkou na uzavření pracovního poměru, což tyto osoby odmítly. Ve smyslu rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 2. 2014, č. j. 6 Ads 46/2013-35, jim tak umožnil vykonávat závislou práci.

[5] Žalobce se, opět ve smyslu citovaného rozsudku Nejvyššího správního soudu, domnívá, že nebyl naplněn ani další znak závislé práce, jak je definován v § 2 zákoníku práce, tedy že zaměstnanec ze své práce nemůže získávat jiné ekonomické výhody než ty, které mu poskytuje zaměstnavatel. Dotyčně OSVČ však ze své práce získávaly i jiné ekonomické výhody. Navíc tyto OSVČ nevnímaly v žádném případě své postavení jako podřízené, jak vyžaduje pro postavení zaměstnance již citovaný rozsudek Nejvyššího správního soudu; rovněž nebyly na žalobci osobně závislé a ani hospodářsky, neboť měly i jiné příjmy než od něj.

[6] Na pozadí právního názoru vysloveného v rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 14. 11. 2007, č. j. 3 Ads 32/2007-66, se žalobce domnívá, že uzavření pracovněprávního poměru nebylo v žádném případě v zájmu daných OSVČ, neboť ty jsou ve srovnání se zaměstnanci žalobce hodnoceny jiným způsobem, kdy jejich příjem příjmy zaměstnanců několikanásobně převyšuje. U daných OSVČ se jedná o samostatnou soustavnou činnost, neboť nepracují ve skupinách se zaměstnanci žalobce, jejich činnost je jasně ohraničena předmětem jejich specializace a podílem na zakázce. Pracují vlastním jménem a na vlastní odpovědnost a vykonávají svou činnost za účelem zisku. Tím jsou naplněny znaky podnikání dle § 2 odst. 1 zákona č. 513/1991 Sb., obchodní zákoník (dále jen „obchodní zákoník“) a nejedná se tedy o výkon závislé práce.

[7] Žalobce se konečně domnívá, že rozhodnutím žalovaného bylo zasaženo do jeho ústavně zaručeného práva podnikat, které je zakotveno v čl. 26 odst. 1 Listiny základních práv a svobod. Všechny OSVČ u něj vykonávají činnost, která je nezastupitelná a nenahraditelná, a pokud by ji pro žalobce nevykonávaly, došlo by tím k ohrožení podnikání žalobce s tím, že by se jeho konkurenceschopnost na trhu podstatně snížila. Došlo také k hrubému zásahu do ústavně zaručených práv OSVČ, neboť ty mají právo si svobodně zvolit, zda budou vykonávat své povolání v zaměstnaneckém poměru, nebo budou samostatně podnikat.

III. Vyjádření žalovaného k žalobě, replika žalobce a vyjádření žalovaného k replice žalobce

[8] Ve vyjádření k žalobě žalovaný stručně zrekapituloval své rozhodnutí a dosavadní průběh správního řízení, přičemž především odkázal na provedenou kontrolu, která je zdokumentována v protokolu o výsledku kontroly ze dne 12. 7. 2012,

č. j. 7015/10.72/12/15.2, kdy zmíněné OSVČ dle daného protokolu vesměs vypověděly tak, že vykonávají řemeslné práce, a to bez pracovní smlouvy nebo dohody o povedení práce nebo pracovní činnosti. Práci jim přiděluje a kontroluje jednatel žalobce či mistr, za výsledky práce si odpovídají samy, pracovní doba není pevně stanovena a evidována a činí cca 12 hodin denně. Odměna je vyplácena po odevzdání celého díla, kdy vystaví fakturu, pracovní prostředky jsou buď daných OSVČ nebo v případě větších strojů žalobce. Jednatel žalobce při kontrole uvedl, že pracovní doba není určena, příchod a odchod uvedených osob na pracoviště je zaznamenáván s ohledem na bezpečnost práce a požární bezpečnost, na termíny dohlíží mistr, výkaz odpracovaných hodin je učen pro mistra a hodiny jsou dány předem částkou, kterou je možné vyčerpat na příslušnou zakázku. Obdobné uvedl jednatel žalobce dne 14. 6. 2012, kdy dodal, že hodiny ve výkazu nejsou podkladem pro fakturaci, ale denní záznam o čerpání normohodin, který vede mistr nebo vedoucí výroby, je veden pro potřeby zpětné kontroly rentability (správnosti nacenění); materiál na zakázky nakupuje žalobce a výjimečně je dodán objednatelem. S ohledem na velikost a vysoké hmotnosti výrobků je ve většině případů trváno na tom, aby pracovníci prováděli práce ve výrobních prostorách a na strojích žalobce.

[9] Žalovaný zhodnotil, že charakter výkonu práce zjištěných OSVČ naplňuje znaky závislé práce dle § 2 odst. 1 zákoníku práce. Tyto osoby zajišťovaly svou prací předmět podnikání žalobce a byla mezi nimi a žalobcem uzavřena jen neurčitá rámcová objednávka prací. Tyto práce byly dlouhodobého charakteru několika let. Faktury dokumentují pravidelný výkon práce daných OSVČ, odpracované hodiny jsou vykazovány a odsouhlasovány na předmětných zakázkách, práce je kontrolována a přidělována žalobcem, je zpracováván materiál žalobce, a to v jeho prostorách. Na realizaci zakázek se OSVČ podílí společně se zaměstnanci žalobce a není možné vysledovat jejich odpovědnost za zakázku.

[10] Dle žalovaného je celkový (komplexně posuzovaný) efekt prací vykonávaných OSVČ takový, že daný výkon práce vykazuje závislý charakter.

[11] Žalobce v replice k vyjádření žalovaného uvedl, že žalovaný nereagoval na jeho žalobní tvrzení, že dané OSVČ mají příjmy i od jiných subjektů a nejsou tak na žalobci hospodářsky závislé. Také nebylo reagováno na argumentaci opřenou o judikaturu Nejvyššího správního soudu, popírající stav hospodářské závislosti OSVČ. Tyto osoby také své postavení nevnímaly jako vztah podřízenosti a nadřízenosti. Tyto osoby vystupovaly jako podnikatelé, vlastním jménem, na vlastní odpovědnost a za účelem dosažení zisku. Fakt, že žalobce nebyl schopen sehnat potřebný počet zaměstnanců, svědčí jen o tom, že byl nucen namísto zaměstnání osob v pracovním poměru „najmout“ OSVČ, které ovšem nechtěly pro žalobce vykonávat závislou práci, když to pro ně bylo nevýhodné. Uzavření pracovního poměru by těmto osobám bránilo plnit zakázky i pro jiné subjekty. Stroje žalobce pak byly používány jen z toho důvodu, že se jedná o objemné stroje, které si OSVČ nemohly přesouvat z místa na místo; pracovní nářadí pak měly většinou své vlastní.

IV. Posouzení věci soudem

[12] Zdejší soud, v souladu s § 51 odst. 1 zákona č. 150/2002 Sb., soudní řád správní (dále též „s. ř. s.“) bez nařízení jednání, přezkoumal v mezích žalobních bodů napadené rozhodnutí

žalovaného, jakož i předcházející rozhodnutí správního orgánu prvního stupně včetně řízení předcházejícího jeho vydání, a shledal, že **žaloba je důvodná**.

[13] Jádro sporu mezi stranami představuje v předmětné věci otázka, zda se žalobce v souvislosti s činností čtyř jmenovaných OSVČ dopustil správního deliktu podle ustanovení § 140 odst. 1 písm. c) zákona o zaměstnanosti (tedy že těmto osobám umožnil výkon závislé práce mimo pracovněprávní vztah ve své provozovně), resp. zda se správním orgánům podařilo dostatečně prokázat naplnění skutkové podstaty tohoto správního deliktu jednáním žalobce.

[14] Ze správního a kontrolního spisu vyplývá, že správní řízení bylo se žalobcem zahájeno na základě kontroly provedené v jeho provozovně na adrese Olšovec 77 dne 10. 5. 2012. Na místě byla dle protokolu o výsledku kontroly ze dne 12. 7. 2012, č. j. 7015/10.72/12/15.2, zjištěna přítomnost 21 zaměstnanců žalobce, 4 zaměstnanců jiné společnosti a 4 jmenovaných OSVČ, které vykonávaly svářečské práce, obráběčské práce a práce zámečnické. Tyto osoby při kontrole vypověděly, že nemají uzavřenu pracovní smlouvu nebo dohodu o provedení práce nebo dohodu o pracovní činnosti, jejich práci kontroluje a přiděluje ji jednatel žalobce nebo příslušný mistr, za výsledek své práce si odpovídají samy, pracovní doba není pevně stanovena a vedena, je vyhotovován jen denní výkaz vykonané práce, po dokončení díla je vystavena faktura (resp. je faktura vystavena i na základě odpracovaných hodin) a pracovní prostředky (nářadí, stroje apod.) jsou buď vlastní, nebo žalobce. Tyto osoby pak svou činnost pro žalobce uskutečňovaly na základě rámcových objednávek prací. Při kontrole dne 10. 5. 2012 jednatel žalobce uvedl, že OSVČ dostávají úkol nebo práci dle konkrétní zakázky a podle potřeby, pokud je nelze realizovat vlastními zaměstnanci. Odměna je stanovena dle konkrétní ceny zakázky, OSVČ používají velké stroje žalobce, nářadí a ochranné pomůcky mají vlastní. Nemají určenou pracovní dobu, za zakázku vůči zákazníkovi nese odpovědnost žalobce a tomu zase odpovídají OSVČ za svou zakázku. Odpracované hodiny jsou sledovány s ohledem na částku, kterou je možné vyčerpat na příslušnou zakázku a výkaz odpracovaných hodin je veden pro mistra, aby sledoval plnění zakázky a z důvodu zpětné vazby.

[15] Jednatel žalobce pak do záznamu sepsaného dne 14. 6. 2012 a v doplnění zaslaném elektronickou poštou ze dne 20. 6. 2012 mj. uvedl, že pracovní doba OSVŽ není určena, příchod a odchod na pracoviště je zaznamenáván s ohledem na bezpečnost práce a požární bezpečnost. Výkaz odpracovaných hodin je veden pro již popsané důvody, nikoli jako podklad pro fakturaci; denní záznam o čerpání normohodin, který vede mistr nebo vedoucí výroby, je veden pro potřeby zpětné kontroly rentability (správnosti nacenění). Materiál na zakázku nakupuje žalobce, výjimečně je dodán zadavatelem, s ohledem na velikost a vysoké hmotnosti výrobků je v převážné většině případů trváno na tom, aby OSVČ prováděly práce ve výrobních prostorách žalobce a na jeho výrobních strojích.

[16] V žádosti o přezkoumání protokolu o výsledku kontroly žalobce uvedl, že dotyčné OSVČ u něj vykonávají činnosti, které není schopen vykonávat žádný ze stávajících zaměstnanců ani žádný z uchazečů o zaměstnání – jedná se o odborníky, kteří jsou si vědomi svého výjimečného postavení na trhu práce a nemají zájem být zaměstnáni v pracovním poměru. Tyto osoby jsou odměňovány jinak než zaměstnanci a jejich výdělek výdělek zaměstnanců několikanásobně převyšuje; žalobce je nucen tyto osoby najímat k potřebným činnostem, neboť by jinak byla ohrožena jeho konkurenceschopnost. Vztah nadřízenosti

a podřízenosti nelze v daném případě vysledovat, kontrolovat kvalitu práce je jedno z práv objednatele v rámci plnění smlouvy o dílo (§ 550 obchodního zákoníku), zmiňovaná rámcová smlouva je „neurčitá“ již ze své povahy a dotyčně osoby odpovídají za výsledek své činnosti žalobci. Jejich činnost tak naplňuje všechny znaky podnikání dle § 2 odst. 1 obchodního zákoníku.

[17] Žalobce také v průběhu správního řízení doložil, že od roku 2005 má u příslušné pobočky Úřadu práce veden požadavek na uchazeče o zaměstnání a předložil doklady o tom, že v červnu roku 2012 oslovil všechny OSVČ s nabídkou na sjednání pracovního poměru, což tyto osoby odmítly. Žalobce předložil i výsledky kontroly správce daně, z nichž plyne, že u daných OSVČ tvoří příjmy od žalobce cca 75 % jejich příjmů. Žalobce předložil též rozhodnutí Úřadu práce v Přerově o (prodloužení) povolení k zaměstnání ukrajinského státního příslušníka s ohledem na to, že na dotyčná volná pracovní místa nebylo možné přijmout uchazeče o zaměstnání.

[18] Při posouzení věci krajský soud vycházel jak z platné a účinné právní úpravy v době spáchání správního deliktu, tak i z výkladu této právní úpravy obsaženého v relevantní judikatuře zdejšího soudu a Nejvyššího správního soudu.

[19] Správního deliktu podle § 140 odst. 1 písm. c) zákona o zaměstnanosti se právnická osoba nebo podnikající fyzická osoba dopustí tím, že umožní výkon nelegální práce podle § 5 písm. e) bodu 1 nebo 2 zákona o zaměstnanosti. Podle § 140 odst. 4 písm. f) ve znění s účinností do 19. 10. 2014 (vyhlášení nálezu Ústavního soudu sp. zn. Pl. ÚS 52/13 ve Sbírce zákonů) platilo, že za správní delikt se uloží pokuta do 10 000 000 Kč, jde-li o správní delikt podle odstavce 1 písm. c) a e), nejméně však ve výši 250 000 Kč.

[20] Podle § 5 písm. e) bod 1 zákona o zaměstnanosti se nelegální prací rozumí výkon závislé práce fyzickou osobou mimo pracovněprávní vztah. Ohledně vymezení pojmu závislé práce a pojmu pracovněprávní vztah zákon o zaměstnanosti odkazuje na zákoník práce (§ 2). Závislou prací je podle § 2 odst. 1 zákoníku práce, ve znění účinném od 1. 1. 2012, práce, která je vykonávána ve vztahu nadřízenosti zaměstnavatele a podřízenosti zaměstnance, jménem zaměstnavatele, podle pokynů zaměstnavatele a zaměstnanec ji pro zaměstnavatele vykonává osobně. Podle § 2 odst. 2 téhož zákona musí být závislá práce vykonávána za mzdu, plat nebo odměnu za práci, na náklady a odpovědnost zaměstnavatele, v pracovní době na pracovišti zaměstnavatele, popřípadě na jiném dohodnutém místě.

[21] Vymezením znaků závislé práce ve světle právní úpravy účinné od 1. 1. 2012 se zabýval Nejvyšší správní soud v rozsudku ze dne 13. 2. 2014, č. j. 6 Ads 46/2013-35, publikovaném pod č. 3027/2014 Sb. NSS. V tomto rozsudku Nejvyšší správní soud vymezil tři znaky, jež musí být naplněny, aby se dalo hovořit o závislé práci ve smyslu § 2 odst. 1 zákoníku práce. Těmito znaky jsou: 1. soustavnost, 2. osobní výkon práce a 3. vztah nadřízenosti a podřízenosti mezi zaměstnavatelem a zaměstnancem. Nejvyšší správní soud konstatoval, že „*společným rysem a jakýmsi leitmotivem všech znaků závislé práce vymezených (nově) v § 2 odst. 1 zákoníku práce, je osobní či hospodářská závislost zaměstnance na zaměstnavateli. Tyto znaky slouží k odlišení závislé práce od jiných ekonomických aktivit (zejména samostatného podnikání), ale také od aktivit jiného charakteru (zejména mezilidské výpomoci). Proto musí správní orgány při postihování nelegální práce v řízení obviněnému*

prokázat naplnění všech těchto znaků – zaměstnanec osobně a soustavně vykonává práci jménem zaměstnavatele a podle jeho pokynů, přičemž se vůči zaměstnavateli nachází v podřízeném vztahu.“

[22] Co se týká znaku závislé práce spočívající ve vztahu nadřízenosti a podřízenosti, Nejvyšší správní soud ve shora citovaném rozsudku konstatoval, že „*vztah podřízenosti zaměstnance vůči zaměstnavateli představuje nutně subjektivní kategorii. Rozhodující je tedy zejména to, zda zaměstnanec sám vnímá své postavení jako podřízené a to je důvodem, proč respektuje pokyny zaměstnavatele. Pokud má ovšem správní orgán naplnění tohoto subjektivního znaku objektivně prokázat, musí zkoumat, zda je dána osobní závislost zaměstnance na zaměstnavateli a zejména co je její příčinou.*“

[23] Jak také uvedl Nejvyšší správní soud, na což upozorňuje žalobce, ve svém rozsudku ze dne 14. 11. 2007, č. j. 3 Ads 32/2007-66, dostupném na www.nssoud.cz, a to v návaznosti na svůj rozsudek ze dne 24. 2. 2005, č. j. 2 Afs 62/2004-70, publikovaný pod č. 572/2005 Sb. NSS, kde se Nejvyšší správní soud zabýval problematikou tzv. švarcsystému: „*Vymezení pojmu „závislá činnost“ podle ustanovení § 6 odst. 1 písm. a) zákona ČNR č. 586/1992 Sb., o daních z příjmů, nemůže být redukováno toliko na činnost vykonávanou podle příslušných pokynů, nýbrž se musí jednat o činnost skutečně závislou na osobě plátce. Definiční prvek závislosti tak bude dán zejména povahou vykonávané činnosti (typicky práce vykonávaná na jednom místě výhradně pro jednoho zaměstnavatele) a také tehdy, pokud se bude jednat o činnost dlouhodobou a pokud k uzavření pracovněprávního vztahu mělo dojít především v zájmu osoby tuto činnost vykonávající, jejíž právní sféru neuzavření tohoto vztahu v konečném důsledku poškozuje. Naopak o závislou činnost zpravidla nejde, jedná-li se o specializovanou činnost vykonávanou pouze krátkodobě či nesoustavně, jejíž výkon je podmíněn faktory do značné míry nezávislými na vůli zadavatele (např. sezónní práce, práce závislé na počasí, práce podmíněné realizací jednorázově získané zakázky apod.).*“

[24] Krajský soud si je vědom, že je třeba do jisté míry rozlišovat mezi pojmy „*závislá práce*“ dle zákoníku práce (kterýžto pojem je v nynější věci klíčový) a pojmem „*závislá činnost*“ dle zákona o daních příjmů, neboť druhý z uvedených termínů se dotýká spíše sféry daňové a může být širší než pojem „závislé práce“; na druhou stranu je třeba tento termín brát v potaz i při hodnocení deliktů dle zákona o zaměstnanosti, neboť s ním velmi úzce souvisí, a i při vědomí, že novelizací zákoníku práce zákonem č. 365/2011 Sb., kterým se mění zákon č. 262/2006 Sb., zákoník práce, ve znění pozdějších předpisů, a další související zákony, došlo od 1. 1. 2012 k redefinici pojmu závislé práce (jak totiž Nejvyšší správní soud dovodil, definičním znakem závislé práce může být i takový znak, který v zákoně není výslovně vyjádřen“ – viz bod 19 rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 2. 2014, č. j. 6 Ads 46/2013-35; zákonná definice dle zákoníku práce tak není zcela vyčerpávající a v tomto směru nemůže představovat „negaci“ veškerých dosavadních judikaturních závěrů).

[25] Zdejší soud je si ovšem zároveň vědom dalšího faktu, a to jisté ambivalence termínů závislé práce i závislé činnosti, kdy je ve smyslu citované judikatury jednak zvažován osobní subjektivní vztah a pocit osoby vykonávající činnost pro jiného (jako OSVČ či jako zaměstnanec) ve smyslu své podřízenosti vůči takovému jinému subjektu a je také zvažováno, jaký je vlastní zájem takové osoby na navázání příslušné formy „spolupráce“, jednak je činěn pokus o „objektivizaci“ těchto subjektivních kategorií prostřednictvím hodnocení vnějších

znaků vykonávané činnosti.

[26] K těmto tendencím v příslušné odborné literatuře a judikatuře lze přiměřeně odkázat opět na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 2. 2014, č. j. 6 Ads 46/2013-35, v němž jmenovaný soud uvedl, že „[v] *odborném tisku z doby před výše citovanou novelou zákoníku práce lze nicméně dohledat přinejmenším jeden kvalifikovaný pokus o novou definici závislé práce, odlišnou od té zákonné a vycházející z německé právní doktríny (Bezouška, P. Závislá práce, Právní rozhledy č. 16/2008). Podle ní je klíčovým znakem závislé práce osobní závislost zaměstnance na zaměstnavateli. Na přítomnost tohoto znaku ukazují některé typické objektivní okolnosti, zejména vázanost pokyny zaměstnavatele a začlenění zaměstnance do zaměstnavatelovy organizační struktury. Dalšími (pomocnými) kritérii mohou být kontrolní a disciplinární oprávnění zaměstnavatele, výkon práce zaměstnancem na účet zaměstnavatele a s využitím jeho prostředků a stálost pracovního poměru. Na závislou práci lze pohlížet také tak, že jde o závislost hospodářskou – zaměstnavatel na sebe přebírá hospodářské riziko (ve smyslu nebezpečí, že se dosažené výsledky podnikání budou odchylovat od výsledků předpokládaných) a zaměstnanec se na oplátku dobrovolně zříká svobody využívat ve svůj prospěch šance, které se na trhu nabízejí (neobchoduje na vlastní účet). Autor uzavírá: „Musíme se dívat velmi pozorně, abychom poznali, kdy právní vztah dosáhne takového stavu, který připouští závěr, že jedna osoba skutečně nakládá s pracovní silou druhé.“*.“ I z tohoto je zřejmé, jak podobné je judikaturní a doktrinální vymezení pojmů závislá práce a závislá činnost.

[27] V judikatuře a odborné literatuře lze přitom vysledovat přístup „liberálnější“, který, zjednodušeně řečeno (přičemž je třeba vždy přihlížet i ke konkrétním okolnostem individuální věci), klade větší důraz na autonomii jednání zúčastněných osob a přístup „direktivnější“, který se více zaměřuje „objektivní“ (vnější) jevové charakteristiky vykonávané činnosti.

[28] Reprezentantem prvního přístupu (i při vědomí toho, že se vyjadřoval k pojmu „závislé činnosti“) je rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 1. 2009, č. j. 7 Afs 72/2008-97, dostupný na www.nssoud.cz, v němž bylo konstatováno, že „*Nejvyšší správní soud při posuzování skutečné vůle naopak dospěl k závěru, že smluvní strany uzavřením smluv o dílo nezastíraly jiný právní úkon a vztahy mezi stěžovatelem a zhotoviteli nenaplňují znaky závislé činnosti podle ustanovení § 6 odst. 1 písm. a) zákona o daních z příjmů. Pokud se smluvní strany rozhodnou, v souladu s obecnými principy (smluvní svoboda, dobrá víra, nezneužívání ekonomicky silnějšího postavení apod.) do právního vztahu vstoupit se všemi důsledky z toho plynoucími a dojde k jeho skutečné realizaci, nejedná se o právní úkon zastřený. Jinak by tomu ovšem bylo, pokud by stěžovatel např. přiměl k uzavření smluv o dílo druhou smluvní stranu za pomoci ekonomického nátlaku, zneužívaje jejich faktické ekonomické závislosti, a přiměl je tak uzavřít takovou smlouvu, kterou ve skutečnosti neměli zájem uzavřít. Nic takového však z obsahu správního spisu ani v nejmenším nevyplývá. Stěžovatel správci daně předložil potvrzení, že spolupracuje při řešení svých personálních potřeb s Úřadem práce ve Frýdku - Místku. Od roku 2000 nahlásil celkem jedenáct volných míst, přičemž v aktuální nabídce registroval Úřad práce ve Frýdku - Místku jedno volné pracovní místo u tohoto zaměstnavatele v profesi soustružník kovů – obráběč.* […] *Pokud jde o profese, které nelze v regionu nalézt, je pochopitelné, že stěžovatel navázal smluvní vztahy se zahraničními zhotoviteli. Stěžovatel při uzavírání smluv o dílo se zhotoviteli nesimuloval jiný právní úkon, protože právě tento typ smlouvy vyhovoval jeho potřebám a stejně tak potřebám zhotovitelů.*

Racionálním ekonomickým chováním podnikatele je snaha o minimalizaci nákladů a maximalizaci zisku a v rámci toho i snaha o optimalizaci povinností vůči státu. Pokud se tak děje legálně, tedy v souladu jak s obchodním zákoníkem, tak daňovými předpisy, nelze za to podnikatele postihovat. V daném případě nedošlo ani ke zneužití práva, jímž je podle judikatury Nejvyššího správního soudu situace, kdy dochází k porušení principu rozumného uspořádání společenských vztahů, a tato zcela nedůvodně přináší podnikateli prospěch na úkor ostatních členů společnosti tím, že zkracuje stát o daňové příjmy, jež by mohly být po právu redistribuovány ve prospěch ostatních členů společnosti, tj. působí v konečném důsledku ničím neodůvodněnou újmu každého člena společnosti (srov. např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 10. 11. 2005, č. j. 1 Afs 107/2004 - 48; zveřejněno pod. č. 869/2006 Sb. NSS). To se však v daném případě nestalo. Snaha o minimalizaci nákladů a maximalizaci zisku realizovaná tím, že podnikatel zajišťuje specifické činnosti na základě smluv o dílo uzavřených s reálně ekonomicky samostatnými, i když z hlediska objemu tržeb a vlastního kapitálu nepoměrně slabšími zhotoviteli, je racionálním, nikoho nepoškozujícím, a tedy i právem dovoleným chováním.“

[29] Příkladem přístupu druhého je rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 9. 2011, č. j. 1 Afs 53/2011-208, dostupný na www.nssoud.cz, dle něhož „*významným kritériem pro posouzení, zda se jedná o práci závislou ve smyslu § 6 odst. 1 písm. a) zákona o daních z příjmů, je i vůle osob, které danou činnost pro plátce vykonávají. Krajský soud v napadeném rozsudku dospěl k závěru, že finanční orgány se zkoumáním skutečné vůle kooperujících osob zabývaly nedostatečně, proto napadené rozhodnutí zrušil. Jeho názor však Nejvyšší správní soud nesdílí. Lze souhlasit s krajským soudem potud, že pouze ze svědeckých výpovědí dvou osob nebylo možné vyvodit obecné závěry týkající se vůle ostatních spolupracujících osob, jichž bylo celkem 120. Krajský soud však při posuzování skutečné vůle kooperujících osob pominul fakt, že jejich vůli bylo možné prokázat i jinak než svědeckou výpovědí a že daná vůle byla seznatelná z chování kooperujících osob a žalobkyně. Finanční orgány v posuzovaném případě zjistily vůli kooperujících osob z jiných důkazních prostředků než ze svědeckých výpovědí. Z ostatních důkazů provedených v průběhu daňového řízení* […] *bylo zřejmé, že vůle kooperujících osob setrvat ve vztahu obdobném vztahu ze závislé činnosti byla provedena konkludentním jednáním: charakter vykonávané práce byl dlouhodobý, pracovaly výlučně jen pro jednoho zaměstnavatele, práce byla vykonávána v areálu žalobkyně, kde kooperující osoby používaly rovněž sociální zařízení a měly možnost využít stravování, byly jim žalobkyní poskytovány pracovní nástroje a činnost vykonávaly na základě pokynů žalobkyně a pod jejím dohledem; pracovníci byli před započetím prací proškoleni pro následnou odbornou činnost a současně i z oblasti bezpečnosti práce a požární ochrany, vedli evidenci odpracovaných hodin (příchod a odchod z pracoviště zaznamenávali na kontrolní lístky umístěné u vrátnice) aj. Pokud by tomu tak nebylo a kooperující osoby by si nepřály setrvat ve vztahu obdobném pracovnímu poměru, jistě by se nepodřídily popsanému pracovnímu režimu žalobkyně.* […] *Nejvyšší správní soud proto uzavírá, že v daném případě nebylo nutné provádět výslechy reprezentativního vzorku kooperujících osob, neboť nepřímé důkazy předložené žalobkyní v průběhu daňové kontroly tvoří logický, ničím nenarušený a ucelený soubor vzájemně se doplňujících a na sebe navazujících nepřímých důkazů, které spolehlivě a jednoznačně prokazují skutečnost, že vůlí kooperujících osob bylo chovat se jako zaměstnanci v pracovním poměru, nikoliv jako osoby samostatně výdělečně činné. Poměr obdobný pracovnímu poměru (závislé činnosti) tak byl kooperujícími osobami de facto konzumován v obou směrech:*

využívaly práva z tohoto vztahu vyplývající (činnost v prostorách žalobkyně, poskytnuté pracovní prostředky, nářadí, školení, možnost stravování) a podřizovaly se povinnostem ukládaných žalobkyní (evidence docházka, přidělování práce, pokyny a následná kontrola práce od mistrů, hodinové odměňování podle počtu odpracovaných hodin, směnný provoz apod.). Na této skutečnosti by nemohly nic změnit ani další přímé důkazy (svědecké výpovědi reprezentativního vzorku kooperujících osob) spočívající v ústním vyjádření kooperujících osob ohledně jejich vůle existující při vzniku předmětného vztahu. Věrohodnost svědeckých výpovědí kooperujících osob by navíc mohla být silně ovlivněna jejich případným zájmem na další spolupráci se žalobkyní. Provádění výslechů tak v posuzovaném případě bylo zcela nadbytečné, neboť vůle kooperujících osob pracovat ve vztahu obdobném závislé činnosti byla jednoznačně prokázána z důkazů, jež měl správce daně k dispozici v průběhu daňové kontroly“.

[30] Posuzovanou problematiku pak nezjednodušuje ani samotná povaha pracovního práva, kdy na jednu stranu je dána smluvní volnost stran, jak si své vztahy upraví, na druhou stranu je tato smluvní volnost omezována kogentními ustanoveními zákoníku práce, jakožto je modifikována i souvisejícími veřejnoprávními povinnostmi (např. ve smyslu zákona o zaměstnanosti) či veřejnoprávními důsledky (zmíněné otázky daňové dle zákona o daních z příjmů), tudíž se jedná o odvětví soukromého práva se silnými veřejnoprávními momenty.

[31] Tato janusovská tvář pracovního práva, a do jisté míry i pojmu „závislé práce“, je reflektována i odbornou literaturou (k jejímž závěrům se zdejší soud hlásí), dle níž „[p]*osouzení, zda se jedná o zastřené právní jednání, a tudíž zda se jedná o výkon závislé práce, bude vždy odviset od individuálního konkrétního případu. Pro toto posouzení je třeba komplexně zhodnotit všechny znaky a podmínky, za nichž je práce konána, a to s ohledem na skutečnou vůli smluvních stran. Teprve po takovém komplexním posouzení každého individuálního případu by mohl soud či správní orgán dospět k závěru, že jde o zastřené právní jednání a jsou naplněny všechny znaky a podmínky výkonu závislé práce. […] Ze shora uvedeného vyplývá, že existují a budou i do budoucna existovat smluvní vztahy, které jsou zčásti na pomezí pracovního a občanského nebo pracovního a obchodního práva, tj. určité hybridní vztahy. Dochází tak nejen k vzájemnému prolínání, ale i k určitému ovlivňování smluvních typů v rámci celého soukromého práva. […] Definiční prvek závislosti je dán také tím, že k uzavření pracovněprávního vztahu by mělo dojít v zájmu osoby tuto činnost vykonávající, jejíž právní sféru neuzavření tohoto vztahu v konečném důsledku poškozuje. Podstatným kritériem pro rozlišení pracovněprávního vztahu od občanskoprávního či obchodněprávního je také smluvní vůle stran, tj. zda chtěly svůj vzájemný vztah upravovat jako závislou práci (tj. jako pracovněprávní vztah), nebo naopak chtěly vůči sobě zůstat ve vztahu nezávislém (tj. občanskoprávním či obchodněprávním). Právní řád tuto smluvní volnost stranám poskytuje (samozřejmě při splnění stanovených zákonných podmínek) a smluvní vztahy pracovněprávní, občanskoprávní i obchodněprávní považuje za rovnocenné. Pracovněprávní vztahy nemohou být uzavírány, jestliže na jejich zavření není dán oboustranný zájem. Opačný výklad by popíral i samotnou soukromoprávní podstatu pracovního práva*“ (Bělina, M. in Bělina, M., Drápal, L. a kol. Zákoník práce. Komentář. 2. vydání. Praha: C. H. Beck, 2015, s. 31, 33 a 34).

[32] Ve světle již uvedeného, a to na základě dosavadního dokazování provedeného žalovaným a obsahu správního spisu, se krajský soud domnívá, že činnost daných OSVČ

vykazovala právě určitý hraniční charakter na pomezí práva pracovního a obchodního: charakter vykonávané činnosti byl dlouhodobý (byť to samo o sobě ještě neznamená, že se jednalo o závislou práci – viz např. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 13. 4. 2010, č. j. 1 Afs 124/2009-75, dostupný na www.nssoud.cz), žalobce nebyl jediným smluvním partnerem daných OSVČ (byť jim od něj plynula převážná většina jejich příjmů), práce byla vykonávána v areálu žalobce, stroje a pracovní nástroje byly dílem žalobce, dílem OSVČ, svou činnost vyvíjely dané OSVČ v „pracovních hodinách“ žalobce a do jisté míry se podřizovaly jeho interní regulaci (bezpečnost práce, požární bezpečnost apod.). Otázka evidence odpracovaných hodiny však nebyla vyjasněna ve správním řízení jednoznačně (podobně jako otázka odpovědnosti za zakázku či jednání jménem žalobce) a lze přisvědčit žalobci, že i zadavatel díla v obchodněprávním vztahu má určité právo kontrolovat provádění díla. Obsah správního spisu také nasvědčuje tomu, že povaha vykonávané činnosti nebyla natolik rutinní, jednoduchá či „pomocná“, že by bylo jen těžké představit si její výkon nikoli v podobě závislé činnosti (např. přenášení břemen na stavbě, sběr zemědělských plodin apod.); to naznačuje i problematické shánění pracovních sil na dané pozice. Na druhou stranu je však třeba přiznat, že dané OSVČ vykonávaly činnosti, které spadaly do předmětu podnikání žalobce a převažující kazuistické znaky závislé činnost, jak byly vymezeny v citované judikatuře Nejvyššího správního soudu, spíše nasvědčují závěru, že se jednalo o svou podstatou závislou práci (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 9. 2011, č. j. 1 Afs 53/2011-208).

[33] Za dané situace, při zohlednění níže uvedeného, se soud ovšem domnívá, že roli rozlišujícího kritéria mezi závěrem, zda se jednalo v daném případě o závislou práci nebo o podnikatelskou činnost, představuje zejména zhodnocení skutečné vůle smluvních stran, jak hodlaly svůj vztah upravit (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 15. 1. 2009, č. j. 7 Afs 72/2008-97), bližší zhodnocení toho, zda bylo skutečně v zájmu daných OSVČ pracovněprávní vztah uzavřít, co je vedlo k neuzavření takového vztahu nebo co by je k jeho uzavření mohlo vést. Faktorem o jisté relevanci by také mohlo být vyhodnocení charakteru „další“ výdělečné činnosti těchto OSVČ (tedy mimo činnost vykonávanou pro žalobce); zda tyto osoby mají vlastní vozidlo pro podnikatelskou činnost, vedou si záznamy o své podnikatelské činnosti, jak širokou mají další klientelu, zda mají náklady např. na reklamu, zda mají vlastní dílnu či stroje pro výkon své podnikatelské činnosti apod.), popř. bližší zhodnocení toho, nakolik dané OSVČ spolupracovaly s dalšími zaměstnanci žalobce (jak tedy byly začleněny do kolektivu zaměstnanců žalobce). K tomu se navíc přidává otázka odpovědnosti za zakázku a jednání jménem žalobce.

[34] Zde je ovšem třeba říci, že dané OSVČ se ve správním řízení k věci jako svědci nikdy nevyjádřily; jejich vyjádření je zachyceno pouze v protokolu o zahájení kontroly ze dne 10. 5. 2012, resp. „*záznamu o skutečnostech zjištěných při kontrole totožnosti fyzických osob podle ustanovení § 132 odst. 1, 2 zákona č. 435/2004 Sb., o zaměstnanosti*“, který je přílohou záznamu o zahájení kontroly (jednalo se tak v podstatě pouze o podklad na úrovni vysvětlení dle § 137 správního řádu, tedy o podklad vzniklý před samotným zahájením správního řízení). Stejně tak nebyl vyslechnut např. zmíněný mistr nebo vedoucí výroby, kteří by také mohli podat relevantní informace ve shora uvedeném smyslu, popř. některý z dalších zaměstnanců žalobce. Výslechy zejména daných OSVČ se tak jevily vhodné zejména v kontextu žalobcem předložených nabídek zaměstnání, které tyto osoby odmítly. Z uvedených důvodů, s ohledem

na individuální okolnosti konkrétní věci, se tudíž neuplatnily závěry Nejvyššího správního soudu k nepotřebnosti provedení některých výslechů (srov. rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 8. 9. 2011, č. j. 1 Afs 53/2011-208).

[35] Otázkou důkazní síly protokolů o kontrole se Nejvyšší správní soud zabýval mj. rozsudku ze dne 30. 10. 2015, č. j. 5 Ads 92/2015-24, dostupném na www.nssoud.cz, v němž uvedl, že „*podle závěru zdejšího soudu vyjádřeného v rozsudku ze dne 27. 4. 2012, č. j. 4 Ads 177/2011 – 120, nelze souhlasit s tím, aby pokuta za správní delikt, který je trestním obviněním ve smyslu čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod byla uložena na základě jednoho jediného podkladu (obdobný protokol o kontrole na úseku zaměstnávání cizinců), který byl vyhotoven ještě před zahájením řízení o správním deliktu. Tento závěr platí tím spíše, že v daném případě k velmi stručným kontrolním zjištěním přistupují tvrzení stěžovatele (činěná od samého počátku správního řízení) popírající naplnění protiprávního jednání stěžovatele, což následně popřela i J. K.. Nejvyšší správní soud (v návaznosti na dřívější judikaturu Vrchního soudu v Praze) taktéž již v rozsudku ze dne 30. 5. 2008, č. j. 4 As 21/2007 – 80, konstatoval: „Výsledky kontroly, provedené podle zákona ČNR 552/1991 Sb., o státní kontrole, mohou být podkladem pro zahájení správního řízení o uložení pokuty vůči odpovědnému subjektu a jedním z důkazů, kterým je prokazováno protiprávní jednání odpovědného subjektu, avšak samy o sobě nenahrazují ani nemohou nahradit dokazování provedené postupem stanoveným správním řádem v rámci následně vedeného správního řízení o uložení správní sankce. ... Při rozhodování o vyvození sankční odpovědnosti vůči odpovědnému subjektu se správní orgán nemůže spokojit bez dalšího pouze s kontrolním zjištěním učiněným v rámci kontroly, provedeným podle zákona č. 552/1991 Sb. [které navíc kontrolovaný subjekt (stěžovatel) od počátku zpochybňoval], ale bylo povinností, v souladu s ustanovením § 32 odst. 1 správního řádu vycházet při rozhodování ze skutečného stavu věci a za tím účelem provést řádné dokazování*“. Na citovaný rozsudek lze i nyní přiměřeně odkázat, podobně jako na rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 18. 12. 2003, č. j. 6 A 45/2001-31, publikovaný pod č. 157/2004 Sb. NSS. V rozsudku Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 10. 2015, č. j. 5 Ads 92/2015-24, též k otázce obsahu protokolu a formulářovým otázkám v něm obsaženým, přičemž krajský soud dodává, že dané OSVČ v důsledku takto formulářově položených otázek přirozeně odpovídaly např. tak, že jsou podřízeny jednateli žalobce či jiné osobě, přičemž toto sdělení nebylo v dalším průběhu správního řízení nijak ověřováno či objasňováno – viz výše k důkazní síle protokolů a dokazování v sankčním řízení.

[36] Při zvažování dané problematiky je třeba vzít v potaz i další judikaturu. Z ní především vyplývá, že protokol o kontrole není důkazem neotřesitelným, ale že jeho závěry mohou být zpochybněny důkazy následně ve správním řízení provedenými nebo účastníkem řízení navrženými (srov. např. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 30. 8. 2001, č. j. 7 A 59/99-45, nebo rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 30. 5. 2008 č. j. 4 As 21/2007-80, dostupný na www.nssoud.cz). Správní orgán nemůže odmítnout takové důkazy provést například jen proto, že kontrolovaná osoba nepodala proti kontrolním zjištěním včas námitky a ponechala si svou procesní obranu až do samotného správního řízení (srov. rozsudek Vrchního soudu v Praze ze dne 27. 8. 1993 č. j. 6 A 82/93-21). Nelze ovšem přehlížet, že v dosud uvedených případech předkládal účastník řízení vždy návrhy na provedení konkrétních důkazů, zatímco v nyní posuzovaném případě se žalobce omezil na to, že

kontrolní zjištění zpochybňoval pouze svými tvrzeními a písemnými podklady, aniž by navrhl výslech shora zmíněných osob. Ani tento procesní postup žalobce však sám o sobě nezbavuje správní orgán jeho povinností: s ohledem na to, že sankční řízení je trestním řízením ve smyslu čl. 6 Úmluvy o ochraně lidských práv a základních svobod (č. 209/1992 Sb.), byl to správní orgán, kdo měl prokázat vinu žalobce mimo rozumnou pochybnost, veden při tom zásadou vyšetřovací charakteristickou pro řízení zahajovaná z moci úřední (§ 50 odst. 3 správního řádu).

[37] Správní orgány tak v důsledku svého procesního postupu mimo rozumnou pochybnost neprokázaly, že byla u vymezených OSVČ dána jejich závislost (podřízenost) na žalobci, tedy že se jednalo o závislou práci. Krajský soud shledal, že na základě zjištěných poznatků nelze dovozovat spáchání správního deliktu dle § 140 odst. 1 písm. c) zákona o zaměstnanosti, spočívající v umožnění výkonu nelegální práce, tedy závislé práce mimo pracovněprávní vztah ve smyslu § 5 písm. e) bod 1 téhož zákona. Proto považuje rozhodnutí žalovaného za nepřezkoumatelné, a to pro nedostatek důvodů ve smyslu § 76 odst. 1 písm. a) s. ř. s., neboť správní orgán své rozhodnutí neopřel o relevantní skutkové důvody, jež by prokazovaly, že se žalobce skutečně dopustil jednání, které mu bylo kladeno za vinu. Jak vyplývá z ustálené judikatury aplikovatelné nejen na soudní rozhodnutí, ale rovněž na rozhodnutí správní, „*nepřezkoumatelnost pro nedostatek důvodů je založena na nedostatku důvodů skutkových, nikoliv na dílčích nedostatcích odůvodnění soudního rozhodnutí*“ (viz rozsudek Nejvyššího správního soudu ze dne 4. 12. 2003, sp. zn. 2 Ads 58/2003, publikovaný pod č. 133/2004 Sb. NSS); přitom skutkový stav, který vzal správní orgán za základ napadeného rozhodnutí, nemá oporu ve spisech. S ohledem na tyto důvody svého rozhodnutí se již krajský soud blíže nezabýval argumentací žalobce týkající se porušení jeho základního práva dle čl. 26 odst. 1 Listiny základních práv a svobod; touto otázkou se případně musí ve svém rozhodnutí zabývat žalovaný.

[38] Na základě shora uvedeného krajskému soudu nezbylo, než žalobou napadené rozhodnutí žalovaného podle § 76 odst. 1 písm. a) a b) s. ř. s. zrušit. Soud současně vyslovil, že věc se vrací žalovanému k dalšímu řízení (§ 78 odst. 4 s. ř. s.). Správní orgány budou v dalším řízení vázány právním názorem, který soud v tomto zrušujícím rozsudku vyslovil (§ 78 odst. 5 s. ř. s.). Správní orgány budou zejména povinny se hodnověrným způsobem zabývat existencí všech znaků závislé práce (především existencí vztahu nadřízenosti a podřízenosti a s tím související otázkou skutečné vůle a zájmů dotčených OSVČ) ve světle shora citovaných závěrů. Za tímto účelem budou správní orgány povinny doplnit spisový materiál o takové množství podkladů, aby na jejich základě bylo možné učinit relevantní závěry ohledně těchto otázek.

V. Závěr a náklady řízení

[39] Krajský soud v Brně tak z výše uvedených důvodů rozhodnutí žalovaného ruší a věc mu vrací k dalšímu řízení (§ 78 odst. 1 a 4 s. ř. s.); v dalším řízení je žalovaný právním názorem soudu vázán (§ 78 odst. 5 s. ř. s.).

[40] O náhradě nákladů řízení bylo rozhodnuto podle § 60 odst. 1 s. ř. s., podle něhož nestanoví-li tento zákon jinak, má účastník, který měl ve věci plný úspěch, právo na náhradu

nákladů řízení před soudem, které důvodně vynaložil proti účastníkovi, který ve věci úspěch neměl.

[41] Žalobce dosáhl v řízení o žalobě plného úspěchu, a proto má právo na náhradu nákladů řízení vůči žalovanému. Odměna žalobcova advokáta a náhrada hotových výdajů byla stanovena podle § 35 odst. 2 s. ř. s. a vyhlášky č. 177/1996 Sb., o odměnách advokátů a náhradách advokátů za poskytování právních služeb (advokátní tarif), ve znění pozdějších předpisů. V daném případě se jednalo o tři úkony právní služby (převzetí a příprava zastoupení, žaloba, další písemné podání ve věci samé) a tři režijní paušály, a to ve výši 3 x 3 100 Kč a 3 x 300 Kč [§ 7 bod 5., § 9 odst. 4 písm. d), § 11 odst. 1 písm. a), d), § 13 odst. 3 advokátního tarifu], tedy celkem 10 200 Kč. Protože žalobcův advokát je plátcem daně z přidané hodnoty, zvyšují se náklady řízení o částku 2 142 Kč, odpovídající dani, kterou je povinen z odměny za zastupování a z náhrad hotových výdajů odvést podle zákona č. 235/2004 Sb., o dani z přidané hodnoty (§ 57 odst. 2 s. ř. s.), celkem tedy na částku 12 342 Kč.

[42] Žalobci dále přísluší náhrada za zaplacený soudní poplatek za žalobu ve výši 3 000 Kč a za návrh na přiznání odkladného účinku ve výši 1 000 Kč.

[43] Celkem tedy byla žalobci vůči žalovanému přiznána náhrada nákladů ve výši 16 342 Kč. K jejímu zaplacení soud určil přiměřenou lhůtu.

P o u č e n í : Proti tomuto rozsudku lze podat kasační stížnost ve lhůtě dvou týdnů ode dne jeho doručení. Kasační stížnost se podává u Nejvyššího správního soudu. V řízení o kasační stížnosti musí být stěžovatel zastoupen advokátem; to neplatí, má-li stěžovatel, jeho zaměstnanec nebo člen, který za něj jedná nebo jej zastupuje, vysokoškolské právnické vzdělání, které je podle zvláštních zákonů vyžadováno pro výkon advokacie.

V Brně dne 4. května 2016

JUDr. Milada Haplová
předsedkyně senátu